

Prijs en waarde van veiligheidszorg en de rechtsstaat

Janine Janssen*

Terwijl u dit nummer van *PROCES* ontvangt, is het jaar 2021 al weer bijna voorbij. Het was op vele fronten een bewogen jaar, ook op het gebied van rechtshandhaving en veiligheidszorg. Denk alleen al eens aan de avondklokrellen rondom de maatregelen tegen de verbreiding van Covid-19 en uiteraard de dodelijke aanslag op Peter R. de Vries. Maar de journaals en kranten schreven niet alleen over dat vermaledijde virus en de ondermijnende invloed van georganiseerde misdaad. Het afgelopen jaar is ook veel over geld gesproken, althans het gebrek eraan in bepaalde sectoren. Nu moet ik altijd denken aan die fraaie uitspraak van Oscar Wilde wanneer mensen in mijn omgeving over geld beginnen te klagen: sommige mensen weten van alles de prijs, maar van niets de waarde. Toch kan zo iets moois als de rechtsstaat niet zonder zo iets aards als een gezonde financiële basis. De zorgen zijn echter groot. Neem nou bijvoorbeeld de politie: dit jaar bleek dat de politie afstevent op een begrotingstekort van 157 miljoen. Verschillende factoren spelen daarbij een rol. Voor een deel moet de politie de eigen financiën beter op orde brengen, maar daarnaast wordt ook onderkend dat de politie overvraagd is.¹ En laten we eens een blik werpen op de wereld van de sociale advocatuur: daar is jarenlang de geldkraan steeds verder dichtgedraaid, maar dit jaar is bekendgemaakt dat er volgend jaar 154 miljoen extra in wordt gepompt. Vraag is echter of dat genoeg is om de schade te kunnen herstellen.² Dat soort vragen speelt ook in andere domeinen: hoe herstel je bijvoorbeeld de jeugdzorg na al die bezuinigingen? De zure les die dit jaar getrokken is, is dat door jarenlange bezuinigingen in tal van maatschappelijk belangrijke sectoren – ook binnen de veiligheidszorg – niet alleen geen geld is uitgegeven, maar ook op knowhow en ervaring is ingeteerd. Diensten zijn immers niet alleen materieel uitgeteerd, maar het kan niet anders dan dat het wegsaneren van bepaalde onderdelen en systematische overvraging van achterblijvende professionals ook gevolgen hebben gehad voor de kwaliteit van onze veiligheidszorg en rechtsstaat. Uiteraard snap ik ook dat je een euro maar één keer uit kunt geven. Daarom is een

* Prof. dr. Janine Janssen is hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld van de Nationale Politie, lector Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties aan Avans Hogeschool en de Politieacademie, en bijzonder hoogleraar Rechtsantropologie aan de Open Universiteit. Tevens is zij voorzitter van de redactie van *PROCES*.

1 www.ad.nl/binnenland/tekort-van-ruim-150-miljoen-bij-politie-ontzettend-pijnlijk-juist-nu-te-bezuinigen-br~ac2682ff/; zie ook: <https://www.politie.nl/nieuws/2021/oktober/10/de-politie-die-nederland-verdient.html>.

2 www.trouw.nl/binnenland/na-jarenlang-bezuinigen-krijgt-de-sociale-advocatuur-nu-extra-geld-maar-of-dat-genoege-is~bf25f708/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.bing.com%2F.

langetermijnvisie zo belangrijk, evenals een goed zicht op de waarde van het werk van bijvoorbeeld de politie, de (sociale) advocatuur en de hulpverlening aan jeugd en gezinnen in nood. Oscar Wilde had dat toch nog niet zo gek gezien.

Inhoud van dit nummer en een oproep

Inhoudelijk heeft de redactie een gevarieerd nummer voor de lezers van *PROCES* weten voor te bereiden. We nemen onder meer een kijkje in het gevangeniswezen en bij de reclassering, er is aandacht voor fysiek en psychisch geweld, en tot slot kijken we naar bewijsvoering tegen verdachten en de autonomie van gedetineerden. Hier volgt een kort overzicht van de inhoud: **Josi Driessen**, **Renske Potgieter**, **Anja Dirkzwager**, **Joke Harte** en **Henk Aarts** nemen ons mee naar het gevangeniswezen en vragen zich af hoe het in detentie gesteld is met de autonomie van gedetineerden. **Janine Janssen**, **Jeroen ten Voorde**, **Femke Houben** en **Goukje Verheijen** zoomen in op het leerstuk deelneming bij eerdergerelateerd geweld. Vaak wordt maar aan één dader gedacht. Maar de praktijk laat zien dat er meer verdachten in verschillende rollen bij dit geweld betrokken kunnen zijn. In het *PROCES*-perikel vraagt **Tako Engelfriet** aandacht voor psychisch geweld. Dat is lang niet altijd zichtbaar, maar het kan dramatische gevolgen hebben voor slachtoffers. **Tanja Jaarsveld** en **Jacqueline Bosker** nemen reclasseringsadviezen aangaande de gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel nader onder de loep: welke afwegingen worden in dit verband door reclasseringswerkers gemaakt? Tot slot kijken **Dante Hoek**, **Janne van Doorn** en **Sigrid van Wingerden** op basis van een systematische literatuurreview naar de rol van emotie bij het effect van gruwelijk bewijsmateriaal op schuldbeslissingen. **Coosje Peterse** sluit af met een PS van een redacteur, waarin zij ons meeneemt naar de wereld van de Kleinschalige Voorziening Justitiële Jeugd.

De redactie mag zich de laatste tijd verheugen in een gestage stroom van kwalitatief goede stukken. Ook onze eigen redacteurs dragen daaraan bij, zoals te zien is in deze aflevering van *PROCES*, waarbij toevallig bij veel artikelen een redactielid betrokken is. Hoewel veel wetenschappers én professionals uit de praktijk *PROCES* al weten te vinden, wil de redactie de lezers langs deze weg oproepen om toch vooral mooie stukken in te blijven dienen. In het bijzonder geldt die oproep ook voor studenten en professionals die wellicht minder ervaring hebben met publiceren. De afgelopen eeuw was het uitgangspunt van *PROCES* om zo veel en zo gevarieerd mogelijk stemmen te laten horen uit de strafrechtspleging en de rechtshandhaving. De komende honderd jaar willen we aan dat loffelijke streven vast blijven houden.